Rapportage Marktconsultatie – geelpoothoornaar

Gemeente Eindhoven, Stadsbeheer
22 juni 2026

Benaming volgens landelijk beleid

De Aziatische hoornaar wordt tegenwoordig volgens een landelijke richtlijn de geelpoothoornaar genoemd. Zie www.eindhovenduurzaam.nl.

A.1 Wat is de naam van uw organisatie, en waar bent u gevestigd?

De antwoorden laten zien dat aanbieders variëren van lokale, regionaal opererende bedrijven tot landelijk en internationaal opererende organisaties met meerdere vestigingen. Sommige partijen beschikken over een hoofdkantoor met landelijke dekking, terwijl andere partijen specifiek gericht zijn op een regio zoals Brabant of een cluster van gemeenten. Dit betekent dat de markt zowel lokaal verankerde als grootschalige aanbieders omvat, wat flexibiliteit biedt maar ook verschillen in bereikbaarheid en schaalbaarheid met zich meebrengt.

A.2 Hoeveel medewerkers zijn beschikbaar voor hoornaar bestrijding?

De beschikbare capaciteit varieert sterk tussen de aanbieders. Waar sommige organisaties beschikken over één tot enkele medewerkers, zijn er ook partijen met flexibele teams die kunnen opschalen tot tientallen medewerkers. Daarnaast geven meerdere aanbieders aan dat zij tijdens piekperioden extra capaciteit inzetten via partners of flexibele schillen. Dit wijst op een markt waarin opschaalbaarheid mogelijk is, maar niet bij elke partij geborgd is.

A.3 Welke opleidingen/certificeringen hebben zij en is dat verplicht?

Uit de antwoorden blijkt dat een deel van de markt beschikt over uitgebreide certificeringen zoals VCA, ISO en branche-specifieke keurmerken, terwijl andere partijen aangeven dat aanvullende certificering niet noodzakelijk is voor hun methode. De meeste partijen hebben in ieder geval basiskennis en training in plaagdierbeheersing en veiligheid. Dit laat zien dat het certificeringsniveau in de markt uiteenloopt en niet uniform is.

A.4 Sinds wanneer bent u actief in de bestrijding van de Geelpoothoornaar?

De ervaring in de markt varieert van partijen die al meerdere jaren actief zijn sinds de eerste introductie van de soort tot partijen die pas recent zijn gestart. Sommige aanbieders hebben een lange staat van dienst in plaagdierbeheer en hebben hoornaarbestrijding daarin geïntegreerd, terwijl anderen expliciet benoemen in de opstartfase te zitten. Dit leidt tot verschillen in ervaring en routinematige uitvoering.

B.5 Welke werkzaamheden kunt u uitvoeren?

Vrijwel alle partijen geven aan het volledige spectrum van werkzaamheden te kunnen uitvoeren, variërend van inspectie en verificatie van meldingen tot het daadwerkelijk verwijderen en afvoeren van nesten en het leveren van advies. Een aantal aanbieders benoemt expliciet ook risicobeoordeling, nazorg en samenwerking met stakeholders. Hiermee ontstaat een breed beeld van integrale dienstverlening binnen de markt.

B.6 Welke toegestane bestrijdingsmethoden gebruikt u?

De toegepaste methoden verschillen aanzienlijk. Sommige aanbieders werken volledig mechanisch of chemievrij, bijvoorbeeld door afzuigen of invriezen, terwijl andere partijen ook (indien toegestaan) gebruikmaken van insecticiden of schuimtoepassingen. Daarnaast worden innovatieve methoden genoemd zoals inzet van drones of monitoringtechnieken. Er is daarmee geen uniforme werkwijze binnen de markt.

B.7 Voldoen uw methoden aan geldende wet- en regelgeving?

Alle partijen geven aan dat hun methoden voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Hierbij wordt vaak verwezen naar certificeringen, interne protocollen of branche-eisen. Dit suggereert dat wettelijke compliance breed wordt geborgd, al verschilt de mate van formaliteit per organisatie.

B.8 Welke veiligheidsprotocollen gebruikt u?

Er is brede aandacht voor veiligheid binnen de markt. Vrijwel alle aanbieders benoemen het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, risicoanalyses en het afzetten van werkgebieden. Grotere partijen verwijzen naar uitgebreide VCA- en Arbo-protocollen, terwijl kleinere partijen eenvoudiger maar functionele maatregelen beschrijven. Veiligheid wordt daarmee als essentieel onderdeel van de dienstverlening gezien.

B.9 Wat zijn uw maximale responstijden?

De responstijden variëren per partij en situatie. Voor spoedsituaties geven veel aanbieders aan binnen 24 tot 48 uur te kunnen reageren, terwijl reguliere meldingen vaak binnen enkele werkdagen worden afgehandeld. Een aantal partijen biedt 24/7 bereikbaarheid. De daadwerkelijke responstijd is sterk afhankelijk van bereikbaarheid van de locatie en de noodzaak van specialistisch materieel.

C.10 Hoeveel nesten kunt u gemiddeld per week verwijderen in het piekseizoen?

De capaciteit per week varieert sterk tussen aanbieders. Kleinere partijen noemen aantallen rond de 15 tot 30 nesten per week, terwijl grotere organisaties aangeven tientallen tot zelfs meer dan 70 nesten per week te kunnen verwerken. Daarnaast geven meerdere partijen aan dat opschaling mogelijk is bij toenemende vraag. Dit benadrukt de verschillen in schaalgrootte binnen de markt. Het heeft ook te maken met de methode van verwerking.

C.11 Welke mogelijkheden ziet u om voorjaarsnesten op te sporen, evt in samenwerking met lokale imkerverenigingen?

Vrijwel alle aanbieders benadrukken het belang van samenwerking met imkerverenigingen en burgers voor het vroegtijdig opsporen van nesten. Methoden zoals monitoring, lokvallen en meldsystemen worden genoemd. Tegelijk geven sommige partijen aan dat systematische opsporing lastig is door de verspreiding van de soort. Dit maakt vroegdetectie afhankelijk van samenwerking en signalering.

C.12 Kunt u capaciteit garanderen?

De meeste partijen geven aan dat zij in basis capaciteit kunnen garanderen, maar vaak onder voorwaarden zoals inzicht in de werkvoorraad of inzet van extra personeel. Kleinere partijen geven aan dat dit minder zeker is. Dit laat zien dat capaciteitsgarantie in de praktijk afhankelijk is van schaal en flexibiliteit van de organisatie.

C.13 Welke beperkingen ziet u m.b.t. capaciteit?

Beperkingen worden vooral gezien in bereikbaarheid van locaties, weersomstandigheden en piekbelasting in het seizoen. Ook reistijd en de noodzaak van specialistisch materieel zoals hoogwerkers spelen een rol. Dit maakt de uitvoering sterk afhankelijk van externe omstandigheden.

D.14 In welke regio's bent u actief?

Een deel van de markt opereert landelijk of zelfs internationaal, terwijl andere partijen zich richten op specifieke regio's. Hierdoor ontstaat een combinatie van brede dekking en lokale specialisaties. De geografische spreiding van aanbieders is daarmee divers.

D.15 Wat is een optimale reisafstand voor u?

Voor grotere partijen is reisafstand vaak geen beperkende factor, terwijl kleinere en regionale aanbieders een voorkeur hebben voor een beperkte straal rondom hun vestiging. Efficiënte planning en clustering van opdrachten worden veelvuldig genoemd als manier om reistijd te beperken.

E.16 Welke rapportages kunt u leveren i.v.m. trendanalyses?

De mate van rapportage varieert sterk. Sommige partijen bieden uitgebreide datasets met locatiegegevens, aantallen en trends, terwijl anderen alleen basisinformatie of geen rapportage leveren. Dit betekent dat de mogelijkheid tot datagedreven sturing sterk afhankelijk is van de gekozen opdrachtnemer.

E.17 Welke digitale systemen gebruikt u?

Er wordt gebruikgemaakt van uiteenlopende systemen, van eenvoudige Excel-registraties tot geavanceerde platforms en eigen ERP-systemen. Deze variatie weerspiegelt het verschil in digitaliseringsgraad binnen de markt.

E.18 Kunt u koppelen met gemeentelijke meldsystemen?

Veel partijen geven aan dat koppeling mogelijk is, vaak via API's of door gebruik te maken van bestaande gemeentelijke systemen. Enkele kleinere partijen hebben deze mogelijkheid nog niet geïmplementeerd. Dit maakt integratie afhankelijk van technische volwassenheid.

E.19 Welke KPI's zijn volgens u realistisch?

Veelgenoemde KPI's zijn responstijd, doorlooptijd, percentage succesvol verwijderde nesten en klanttevredenheid. Sommige partijen formuleren concrete normen, terwijl anderen slechts algemene indicatoren benoemen. Dit wijst op een verschillend niveau van prestatiesturing.

F.20 Welke prijsstructuren hanteert u?

De meeste aanbieders hanteren een prijs per nest, soms aangevuld met toeslagen voor bereikbaarheid of inzet van materieel. Andere partijen werken met uurtarieven of combinaties daarvan. De prijsstructuren zijn daarmee divers, maar vaak gericht op flexibiliteit.

F.21 Welke contractvorm past volgens u het beste?

Veel partijen geven aan dat een raamovereenkomst met afroepstructuur het beste aansluit bij de seizoensgebonden vraag. Andere partijen noemen meerjarige of flexibele contractvormen. De voorkeur ligt dus duidelijk bij flexibele contractering.

F.22 Wat is voor u een reële contractduur?

De voorgestelde contractduur varieert van één jaar tot meerdere jaren, vaak met verlengopties. Veel aanbieders zien meerjarige contracten als wenselijk voor continuïteit, maar benadrukken tegelijkertijd het belang van flexibiliteit.

F.23 Welke risico's liggen bij de gemeente, welke bij opdrachtnemer?

De risicoverdeling wordt vrij consistent beschreven: de gemeente is verantwoordelijk voor meldingen, prioritering en communicatie, terwijl de opdrachtnemer verantwoordelijk is voor uitvoering, veiligheid en kwaliteit. In de praktijk vraagt dit om duidelijke afspraken om discussies te voorkomen.

G.24 Welke risico's ziet u de komende jaren?

Vrijwel alle partijen verwachten een toename van de populatie en daarmee een stijging van het aantal meldingen. Dit brengt risico's met zich mee op het gebied van capaciteit, biodiversiteit en overlast voor inwoners.

G.25 Welke innovaties verwacht u in bestrijdingstechnieken?

Innovaties worden vooral verwacht op het gebied van detectie, monitoring en inzet van technologie zoals drones en data-analyse. Ook milieuvriendelijke methoden zoals natuurlijke vijanden en preventieve strategieën worden genoemd.

G.26 Wat heeft u van de gemeente nodig voor goede uitvoering?

Aanbieders benadrukken het belang van duidelijke communicatie, snelle en volledige meldingen en ondersteuning bij veiligheid en vergunningen. Een goede samenwerking met de gemeente wordt als essentieel gezien voor een effectieve uitvoering.

G.27 Overige aandachtspunten of advies?

Als belangrijkste aandachtspunt wordt genoemd dat de aanpak van de Geelpoothoornaar vraagt om samenwerking tussen partijen en flexibiliteit in uitvoering. Diverse aanbieders adviseren om met meerdere partijen samen te werken om risico's te spreiden en capaciteitsproblemen te voorkomen.

Beeldvorming na gesprekken

De gemeente wilde graag nog nadere antwoorden op de volgende vragen: hoe u omgaat met wetgeving, beschikbare capaciteit, welke contractvorm handig is, welke registratiesystemen handig zijn, hoe vroegtijdig nesten op te sporen en wat u nodig hebt van de gemeente om uw taak goed uit te kunnen voeren.

Op basis van drie gevoerde gesprekken met verschillende typen marktpartijen is onderstaand verdiept beeld ontstaan.

Omgaan met wet- en regelgeving
Partijen werken conform wet- en regelgeving, vaak geborgd via IPM(Integrated Pest Management)-certificering. In de praktijk is een locatie gebonden risico-inschatting leidend voor de aanpak. Volksgezondheid staat centraal, waardoor maatwerk noodzakelijk blijft. Tevens wordt het belang van correcte soortdeterminatie benadrukt, mede voor trendanalyse en differentiatie tussen de Europese en geelpoothoornaar.

Beschikbare capaciteit
Capaciteit varieert sterk. Grotere partijen beschikken over vaste teams (tot tientallen medewerkers) en kunnen opschalen. Kleinere partijen werken met beperkte bezetting, maar huren waar nodig externe capaciteit in.
Seizoenspieken vormen het grootste knelpunt. Er wordt expliciet gewezen op scenario's waarbij netto enkele honderden nesten moeten worden verwijderd in korte tijd, met bruto potentieel richting duizenden door de explosieve populatiegroei.

Geschikte contractvorm
Er is duidelijke voorkeur voor een flexibele raamovereenkomst met afroep.
Belangrijke aanscherping vanuit de gesprekken:

- Prijs per nest wordt als meest transparant en eerlijk gezien (eventueel staffel bij volumes);
- Prestatiecontracten ("geen overlast") worden als onrealistisch beschouwd vanwege onvoorspelbaarheid;
- Werken met een vooraf opgebouwde werkvoorraad per periode wordt als werkbaar en realistisch gezien.

Meerjarige contracten blijven mogelijk, maar moeten ruimte bieden voor bijsturing gezien de onvoorspelbare groei van het aantal nesten.

Registratiesystemen en data
Uniforme en kwalitatieve registratie wordt als kritisch gezien.
Concreet wordt gevraagd om:

- Eenduidige vastlegging van locatie, soort en behandeling;
- Gebruik van foto's (detail + overzicht) voor validatie;
- Strikte controle op soortidentificatie (alleen nestfoto is onvoldoende).

Er wordt gewerkt met zowel eenvoudige registraties als geavanceerde systemen (apps met geografische data). Koppeling met gemeentelijke systemen is in de regel mogelijk. Goede data zijn noodzakelijk voor trendanalyse en ecosysteemgerichte aanpak.

Vroegtijdig opsporen van nesten
Vroegdetectie blijft lastig en beperkt realiseerbaar. Inzichten:

- Inzet van lokpotten en het vangen van koninginnen wordt toegepast, maar effectiviteit en ecologische impact zijn onderwerp van discussie;
- Natuurlijke regulatie (concurrentie tussen koninginnen) kan mogelijk worden verstoord door intensieve vangst;
- Detectie ligt in de praktijk grotendeels bij imkers en vrijwilligers (bijv. via voorlichting en samenwerking);
- Systematische inspecties zijn weinig effectief; nesten worden vaak pas laat zichtbaar.

Stedelijke gebieden worden relatief vaak genoemd als hotspot door voedselbeschikbaarheid (nectar).

Uitvoering en methoden (aanvullend)

- Zuigtechniek vanaf de grond is breed toepasbaar en effectief, ook op grotere hoogtes met verlengsystemen;
- Inzet van alternatieve methoden (zoals opvangsystemen) wordt nog getest;
- Risico op verspreiding van nestmateriaal is beperkt en beheersbaar;
- Inzetstrategie verandert gedurende het seizoen (bijv. einde inzet zuigunits rond half juni, focus daarna op secundaire nesten).

Benodigdheden vanuit de gemeente
Partijen zijn eensgezind over de voorwaarden voor goede uitvoering:

- Complete en kwalitatieve meldingen (adres, melder, contact, foto's);
- Duidelijke en uniforme werkwijze inclusief afspraken over risicoverdeling;
- Bundeling van meldingen tot efficiënte werkvoorraad;
- Ruimte voor professionele beoordeling ter plaatse (kan aanpak wijzigen);

- Heldere instructies richting inwoners (afstand houden, afzetting respecteren).

Aanvullend wordt gevraagd om:

- Strengere validatie aan de voorkant (voorkomen van foutieve of onduidelijke meldingen);
- Duidelijke markering of beschrijving van nestlocaties om zoektijd te beperken (met mogelijkheid tot meerprijs bij zoeken).

Tot slot wordt benadrukt dat blijvend overleg tussen gemeente en uitvoerende partijen cruciaal is, mede omdat inzichten over bestrijding (bijv. vanuit wetenschap versus praktijk/imkers) nog in ontwikkeling zijn.